

Postanowienie z dnia 5 lutego 2007 r.

I BU 12/06

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podlega odrzuceniu, jeżeli była możliwa zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych (np. skargi kasacyjnej), a skarżący nie skorzystał z możliwości wniesienia tych środków (art. 424⁸ § 2 k.p.c. w związku z art. 424¹ § 1 k.p.c.).

Sędzia SN Katarzyna Gonera.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 lutego 2007 r. sprawie z odwołania Wiesława H. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o emeryturę, na skutek skargi ubezpieczonego o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia - wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 stycznia 2006 r. [...]

o d r z u c i ł skargę.

U z a s a d n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z 10 stycznia 2006 r. [...] oddalił apelację wnioskodawcy Wiesława H. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Suwałkach z 4 lutego 2005 r. [...] w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o emeryturę.

Pełnomocnik wnioskodawcy wniósł w jego imieniu skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia - wyroku Sądu Apelacyjnego z 10 stycznia 2006 r. [...]. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie prawa materialnego polegające na naruszeniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 zez zm.) oraz naruszeniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), przez co Wiesławowi H. odmówiono prawa do emerytury. Skarżący podniósł, że zaskarżony wyrok jest sprzeczny z treścią zebranego materiału dowodowego. Został bowiem wydany w oparciu o budzącą wątpliwości opinię biegłego sądowego. Skarżący stwierdził, że wyrok Sądu Apelacyjnego jest niezgodny z treścią art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, „które to świadczenie przysługuje w niższym wieku niż powszechny pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze”. Pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że oddalenie roszczenia skarżącego naraziło go na szkodę w postaci braku świadczenia emerytalnego jako źródła jego egzystencji. Stwierdził także, że ze względu na treść art. 398² k.p.c. „kasacja” była niedopuszczalna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, przysługującym tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W związku z tym skarga jest dopuszczalna, gdy strona wykaze, że skorzystała ze wszystkich środków procesowych lub że środki te nie przysługiwały i nie przysługują jej w tej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006 nr 7-8, poz. 140).

Według art. 424⁵ § 1 k.p.c., skarga powinna zawierać: 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części, 2) przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie, 3) wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, 4) uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, 5) wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto - gdy skargę wniesiono stosując

art. 424¹ § 2 k.p.c. - że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi, 6) wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku wydanego w sprawie o ustalenie prawa do wcześniejszej emerytury i przyznanie tego prawa jest niedopuszczalna przede wszystkim z tej przyczyny, że możliwe było wniesienie od zaskarżonego wyroku skargi kasacyjnej. Skarżący nie wykazał w jakikolwiek sposób, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.). Wymaganie wykazania tej przesłanki skargi jest spełnione, gdy skarżący przeprowadzi wywód prawny, z którego wynika, że ani skarga kasacyjna, ani skarga o wznowienie postępowania nie są w rozpoznawanej sprawie dopuszczalne albo z innych przyczyn nie mogą zostać skutecznie wniesione oraz że wzruszenie orzeczenia w drodze innych środków procesowych nie jest dopuszczalne lub zostało przeprowadzone w sposób nieskuteczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006 nr 7-8, poz. 140). Wywód prawny jest zbędny tylko wtedy, gdy skarżący dołączy do skargi odpisy orzeczeń dowodzących, że uruchomienie innych środków procesowych okazało się nieskuteczne (np. odpis prawomocnego postanowienia o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania albo o odrzuceniu skargi kasacyjnej z powodu jej przedmiotowej niedopuszczalności). Skarżący musi zatem przedstawić w skardze te okoliczności w sposób wyczerpujący i niebudzący wątpliwości oraz dowieść ich istnienia i odpowiednio uzasadnić.

W rozpoznawanej sprawie skarżący poprzestał na stwierdzeniu, że ze względu na treść art. 398² k.p.c. „kasacja” była niedopuszczalna. Takie stwierdzenie nie odpowiada obowiązującemu stanowi prawnemu. Skarżący przyjął, że skarga kasacyjna była niedopuszczalna z uwagi na treść art. 398² k.p.c. Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, w sprawach gospodarczych - niższa niż siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Rozpatrywana sprawa mieści się niewątpliwie w kategorii spraw o przyznanie emerytury. Przedmiotem odwołania, które rozpoczęło postępowanie sądowe przed sądem ubezpieczeń społecznych, były bowiem decyzje ZUS z 31 kwietnia 2004 r. i 17 maja 2004 r. odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury ze względu na pracę w szczególnych warunkach. Od zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego skarga kasacyjna przysługiwała wnioskodawcy niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Po ogłoszeniu wyroku Sądu Apelacyjnego skarżący został pouczony o prawie wniesienia skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego, z którego to prawa jednak nie skorzystał. Mimo stosownego pouczenia przez Sąd drugiej instancji o dopuszczalności skargi kasacyjnej, skarżący nie wniósł tego środka zaskarżenia. Zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych było zatem możliwe. Skoro wnioskodawca możliwości tej nie wykorzystał i nie zaskarżył wyroku Sądu Apelacyjnego niewątpliwie przysługującą mu - wbrew twierdzeniom jego pełnomocnika - skargą kasacyjną, w której mógł zakwestionować legalność prawomocnego orzeczenia Sądu Apelacyjnego, a tym samym - ewentualnie - doprowadzić do jego zmiany lub uchylenia, to skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest niedopuszczalna.

Zgodnie z art. 424⁸ § 2 k.p.c., skarga podlega odrzuceniu, jeżeli zmiana zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych była lub jest możliwa.

Sąd Najwyższy odrzuca także skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. Skarga wniesiona w rozpoznawanej sprawie podlega odrzuceniu również z tej przyczyny, że skarżący nie przytoczył jej podstaw oraz ich uzasadnienia, czego w sposób bezwzględny wymaga art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c. Skarżący powołał się jedynie ogólnie na naruszenie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jednak nie wskazał żadnego konkretnego przepisu, który został naruszony zaskarżonym orzeczeniem. Przytoczenie podstaw skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia polega tymczasem na wskazaniu konkretnych naruszeń prawa materialnego lub przepisów postępowania, które spowodowały niezgodność orzeczenia z prawem, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda (art. 424⁴ k.p.c.). Nie jest możliwe wskazanie jako podstaw skargi całych aktów prawnych.

Nie sanuje powyższego braku konstrukcyjnego skargi wskazanie przepisu prawa, z którym - w ocenie skarżącego - zaskarżone orzeczenie jest niezgodne (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.) , skoro wymagania konstrukcyjne skargi przewidziane w pkt 2 i pkt 3 art. 424⁵ § 1 k.p.c. są niezależne od siebie i spełniają, jako istotne elementy skargi, różne funkcje (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05 oraz z 18 stycznia 2006 r., III CNP 21/05, niepublikowane, a także z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006 nr 7-8, poz. 140).

Ponadto skarga nie spełnia wymagania przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. obowiązek uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody polega na złożeniu przez skarżącego oświadczenia, że szkoda wystąpiła - ze wskazaniem jej rodzaju i rozmiaru - oraz uwiarygodnieniu tego oświadczenia przez powołanie i przedstawienie dowodów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006 nr 1, poz. 16 i z 13 grudnia 2005 r., I CNP 28/05, niepublikowane). Niezbędne jest przy tym przeprowadzenie wywodu wykazującego czas powstania szkody oraz związek przyczynowy między jej powstaniem a wydaniem zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, Biuletyn SN 2006 nr 4, s. 10). Tymczasem skarżący ograniczył się do stwierdzenia, że oddalenie roszczenia wnioskodawcy naraziło go na szkodę w postaci braku świadczenia emerytalnego jako źródła jego egzystencji. Oświadczenie to - bardzo ogólne i nieuprawdopodobnione wnioskami dowodowymi - nie może zostać uznane za spełniające wymaganie z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ § 2 k.p.c. odrzucił skargę.

=====